

Regulacja elektronicznych systemów dostarczania nikotyny (e-papierosów): krajowe i międzynarodowe wyzwania prawne

Popularnonaukowy opis projektu

Proponowane badania dotyczą problematyki regulacji papierosów elektronicznych i mają na celu udzielenie odpowiedzi na trzy podstawowe w tym kontekście pytania. Po pierwsze, badania mają pomóc w określeniu optymalnego modelu regulacyjnego jaki powinien być stosowany przez państwa wobec takich produktów. Typowymi rozwiązaniami wprowadzanymi przez poszczególne kraje są zakazy sprzedaży e-papierosów, dopuszczenie ich do sprzedaży z jednoczesnym wprowadzeniem pewnych ograniczeń (np. odnośnie reklamowania), traktowanie e-papierosów jako produktów leczniczych (co rodzi konieczność ich wcześniejszej rejestracji) lub jako zwykłych towarów. Po drugie badania mają ustalić czy oraz w jakim zakresie należy dążyć do harmonizacji przepisów dotyczących elektronicznych papierosów na poziomie międzynarodowym lub unijnym. We współczesnym zglobalizowanym świecie harmonizacja taka może okazać się konieczna dla zapewnienia efektywnej regulacji na poziomie krajowym (np. zakaz reklamowania e-papierosów można łatwo obejść emitując program telewizyjny z innego kraju). Po trzecie, celem badań jest określenie istniejących ograniczeń prawnych które mogą wpływać na to jaki model regulacyjny dane państwo może stosować. Najbardziej typowym przykładem tego typu ograniczeń jest przyjęcie przepisów na poziomie unijnym – w takiej sytuacji rozwiązania krajowe będą co do zasady musiały być zgodne z takimi wytycznymi.

Badania będą polegały na analizie przepisów stosowanych w stosunku do elektronicznych papierosów w różnych krajach oraz powodów dla których kraje te przyjmują odmienne rozwiązania regulacyjne, ich uzasadnień naukowych (np. w zakresie skuteczności oraz racjonalności), działań podejmowanych przez instytucje międzynarodowe (w tym i Unię Europejską) w tym obszarze, oraz postępowań sądowych inicjowanych przeciwko przyjętym rozwiązaniom.

Tematyka badań wydała mi się interesująca z kilku powodów. Nie ulega wątpliwości, że ma ona istotne znaczenie praktyczne. Konsumpcja wyrobów tytoniowych jest jednym z największych wyzwań zdrowotnych współczesnych czasów. Pomimo świadomości zagrożeń związanych z paleniem wiele osób nie chce jednak (bądź nie może) pozbyć się nałogu. Według części naukowców rozwiązaniem dla tej grupy mogą być właśnie elektroniczne papierosy będące ich zdaniem zdrowszą, w stosunku do tradycyjnych papierosów, alternatywą. Przeciwnicy takiej strategii wskazują jednak na szereg zagrożeń jakie mogą za sobą nieść te produkty (np. ułatwienie młodzieży wejście w nałóg nikotynowy). Określenie jak w takiej kontrowersyjnej sytuacji powinno zachowywać się państwo jest nie tylko interesujące z czysto intelektualnego punktu widzenia ale ma również daleko idące skutki praktyczne dla ochrony zdrowia publicznego w danym kraju. Jednocześnie należy zauważyć, że wolność regulacyjna państwa nie ma charakteru absolutnego. Wpływ na nią mogą mieć jego zobowiązania międzynarodowe (np. wynikające z umów liberalizujących handel), prawo europejskie (w przypadku członków UE) oraz określone gwarancje konstytucyjne (np. w zakresie wolności wypowiedzi, która w zależności od kraju może również obejmować wolność w zakresie wypowiedzi o charakterze reklamowym). Ustalenie tego co państwa mogą jest istotne gdyż umożliwia efektywne kształtowanie polityki na poziomie krajowym i pozwala zrozumieć powody podejmowanych decyzji. W kontekście problematyki regulacji elektronicznych papierosów pojawia się również szereg interesujących zagadnień o charakterze teoretycznym, dotyczących relacji pomiędzy różnymi normami prawa międzynarodowego (np. jak państwo ma się zachować jeżeli dwie różne umowy międzynarodowe przewidują odmienny sposób traktowania e-papierosów).